

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. היה בקי בהן ובשמותיהן ... הלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דריס 1
- ב. סנונית לבנה ... בחיורא כרסה כולי עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא כרסה ... לאפוקי דבתי דאוכמתי 5
- ג. כל העופות פוסלין מי חטאת חוץ מן היונה מפני שמוצעת 5
- ד. אזוב ולא אזוב יון ולא אזוב כוחלי ולא אזוב רומי ולא מדברי ולא כל אזוב שיש לו שם לווי 6
- ה. עופות טהורים קורקבנן נקלף ... כי רפי איקליף בידא הכא אף על גב דרפי לא מקליף אלא בסכינא 6
- ו. תרנגולתא דאגמא אסירא חזיוה דדרסה ואכלה והיינו גירותא 6

דף סב.

א. היה בקי בהן ובשמותיהן ... הלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דריס

כבר התבאר לעיל דף נט: ודף סא. סימני עוף טהור¹ לא נתפרש מן התורה, אלא מנה מנין טמאים בלבד ושאר מיני העוף מותרין, והמינין האסורין ארבעה ועשרים הן, ואלו הן: (א) נשר² (ב) פרס, (ג) עזניה, (ד) דאה והיא הראה האמורה במשנה תורה, (ה) איה והיא הדיה האמורה במשנה תורה, (ו) מיין האיה שכן כתוב בה למינה מכלל שהוא שני מינין, (ז) עורב, (ח) זרזיר שכן נאמר בעורב למינו להביא את הזרזיר, (ט) יענה, (י) תחמס, (יא) שחף, (יב) ניץ, (יג) ושרנקא והוא מיין הנץ שכן כתוב בו למינהו, (יד) כוס,

¹ רמב"ם מאכלות אסורות פ"א הי"ד שו"ע יו"ד סי' פב סעי' א

² אין זה איגל"א שהרי יש לו אצבע יתירה ונשר אין לו סימן טהרה כלל (הג"מ שם אות ה)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

(טו) שלך³, (טז) ינשוף, (יז) תנשמת, (יח) קאת, (יט) רחמה, (כ) חסידה, (כא) האנפה, (כב) מין האנפה שכן נאמר בה למינה, (כג) הדוכיפת, (כד) העטלף.

כל מי שהוא בקי⁴ באותם מינים ובשמותיהם, הרי זה אוכל כל עוף שאינו מהם, ואינו צריך בדיקה ועוף טהור נאכל במסורת, והוא שיהיה דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור. ו

נאמן צייד לומר: עוף זה התיר לי רבי הצייד, אבל אינו נאמן לומר עוף זה התיר לי רבי החכם והוא שיוחזק אותו צייד שהוא בקי במינים הטמאים האמורים בתורה ובשמותיהם.

ת"ח נאמן להעיד על עוף מסוים לומר שמקובל שהוא טהור גם בזמן הזה⁵.

מצד הדין⁶ אף על פי שאינו מכירם בודק בסימנים⁷ וכל עוף שהוא דורס ואוכל כמו שעושה הנץ ושאר עופות הדורסין. י"א⁸ שהכוונה שדורס ואוכל חי' וי"א⁹ דורס ואוכל רצה לומר שנותן רגלו על האוכל כשהוא אוכלו ומחזיקו ברגליו שלא ינוד ולא

³ בגמ' חולין סג ע"א פי' שהוא שולח דגים מן הים ונקרא כיום שלדג (ספר הכשרות פ"ט ס"ק לו)

⁴ שו"ע שם סעי' ב וש"ך ס"ק א

⁵ ש"ך שם ואם עד אחד מעיד עליו שהוא מקובל מפי נאמן שעוף זה טהור הוא נאמן דעד אחד נאמן באיסורין אך בזמן הזה אין לסמוך כלל על שום אדם ואסור לאכול רק מה שהוא פשוט וידוע שהוא טהור. וזה לשון פרי חדש ס"ק א', זה לשון מהר"י סג"ל בסימן ק' והבא להעיד מסורת חדשה על עוף נכרי שאין מכירין אותו יצטרך שיהא בר סמכא ומעיד על אנשי מדינה אחרת שהוא מנהג פשוט שם לאכלו או שמקובל מפי אדם גדול דכדאי לסמוך על עדותו דודאי דייק שפיר וחזי מאן מסהיד עליה אבל אינש דעלמא לא סמכינן עליה כו' וזה אינו נמצא האידנא כלל עד כאן לשוננו. ונראה לי פשוט דאפילו ידעינן בודאי שאוכלין אותו במקום אחד צריך שיהא ידוע שאותו מקום אוכלין על פי תלמידי חכמים וותיקין מה שאין כן מקום חדש שנתישב בקרוב ואינם מצוים שם חכמים שראוי לסמוך עליהם ודאי דאין עדותן כלום דאולי הוא טעות בידם (תכמ"א שם סעי' ט):

⁶ תכמ"א כלל לו סעי' ב

⁷ ועיין כרתי ופלתי סי' פג ס"ק ד שהקשה אמאי לא נלך אחר הרוב שרוב העופות טהורים ועיין בערוה"ש שם סעי' ב שתירץ שאמנם מיני העופות הטהורים הם רוב אבל בטמאים ישנם רוב שהרי איתא בחז"ל שמאה עופות טמאים יש במזרח וכולם מין "איה" הם

⁸ ר"ת בחולין סא ע"א בתוד"ה הדורס וכ"כ הרא"ש (שם סי' נח) והרשב"א (שם סב). ד"ה אמרו חכמים) והר"ן (כ: ד"ה אמרו חכמים) וכן הסכים הרשב"א בתורת הבית (ארוך ב"ג ש"א סד). וכך הם דברי הטור סי' פב, וגם הר"ן כתב כן;

⁹ ומיהו אכילת זבובים ושקצים חיים לא השבינן ליה דורס (רשב"א שם)

¹⁰ רש"י חולין סב ע"א ד"ה וני מילי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ינטל כולו אצל פיו בידוע שהוא טמא. וי"א¹¹ שהכונה שנועץ צפרניו בבעלי חיים ודורסן.

ואם אינו ידוע¹² אם הוא דורס או לאו אם כשמעמידין אותו על חוט חולק את רגליו ב' אצבעות לכאן וב' אצבעות לכאן או שקולט מן האויר ואוכל דהיינו שאינו מניחו לארץ עד שיבלענו¹³ בידוע שהוא דורס ולא מהני ליה שום סימן טהרה¹⁴.

ואם ידוע¹⁵ בודאי שאינו דורס יש ג' סימני טהרה¹⁶ (א), אצבע יתירה (ב), זפק. ג), קורקבנו נקלף ביד וכיון שיש בו ג' סימני טהרה אלו¹⁷ וידוע בודאי שאינו דורס מותר לאכול שאין בכ"ד עופות טמאים כיוצא בו.

אבל אם¹⁸ יש בו ג' סימנים הללו ואינו יודע אם דורס או לאו הוששים אנו שמא הוא טמא ולכן אסור לאכול אפילו על פי ג' סימנים הללו ואפילו אם רואה שאינו דורס עכשיו שמא ידרוס לאחר זמן.

ולפיכך אסור לאכול שום עוף אסור אלא אם כן יש עליו מסורת טהרה דהיינו שהוא דבר פשוט באותו מקום שעוף זה טהור שכך מסרו להם אבותיהם וכיון שמסורת בידם שזה העוף טהור אפילו אין בו ג' סימנים הללו מותר ולכן אין צריך לבדוק אחר שום סימן.

¹¹ והרב המניד בפרק א' מהלכות מאכלות אסורות (המ"ז) כתב פירוש רש"י ופירוש רבינו תם ואח"כ כתב והרמב"ן (ח"י ס. ד"ה מתני') פירש שהוא אותו שנועץ צפרניו בבעלי חיים ודורסן וזהו הפירוש שכתב הר"ן (שם) שהוא הנכון וכ"כ הש"ך שם ס"ק ג

¹² חכמ"א שם

¹³ לאפוקי תרנגול אף על גב שגם הוא קולט האוכל מן האויר מכל מקום קודם שיבלענו מניחו על הארץ (חכמ"א שם)

¹⁴ שהרי גם בכ"ד עופות יש מהם שיש להן ג' סימני טהרה אלא שהם דורסין (חכמ"א שם)

¹⁵ חכמ"א שם סעי' ג ערוה"ש שם סעי' ד

¹⁶ ורמזים במילה צפור שאת שניה מאצבע היא צ' ומזפק פ' ומדורס ו' ומקורקבן ר' (כף החיים שם אות ח בשם האר"י ז"ל והרשב"ץ במגן אבות ח"ג דף סג ע"ב)

¹⁷ ומן הדין אם אין לו סימני טומאה אפילו סימן טהרה אחד מועיל כדאיתא בחולין נט ע"א ועיין ערוה"ש שם מסעי' ז עד סעי' כ

¹⁸ חכמ"א שם סעי' ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם יש¹⁹ בו ג' סימנים הללו וגם מסורת אם אנו רואים שהוא דורס או שחולק את רגליו²⁰ אסור²¹ שהרי ראינו שהמסורת היה בטעות.

ויש אומרים²² שכל עוף שיש לו ג' סימנים הנזכרים בגופו אף על גב שאינו יודע אם דורס, אם יש לו חרטום רחב וגם כף רגלו רחבה דהיינו שיש לו קרום בין אצבעותיו כשל אווז בידוע שאינו דורס ומותר אף בלא מסורת אבל אנו במדינתנו קיימא לן כאותן הפוסקים שכל הסימנים שבעולם²³ אין מועילים להתיר אלא מה שנמסר לנו מאבותינו.

העופות הנאכלים²⁴ היום במסורת הם התרנגולים²⁵ למיניהם והתורים והיונים²⁶ בין גדולים²⁷ אוזים²⁸ ובין קטנים בין לבנים ובין צבעוניים ואפילו תרנגולים נוצותיהם זקופים אם ידוע שאינם מיין אחר ומולידים כתרנגולות שלנו מותרים.

תרנגול הודו²⁹ אל אף שהשל"ה אסרו ונהגו צאציו איסור מחמת זה כבר נהגו כל ישראל לאוכלו.

אנקור [דרור הבית] המנהג לאוכלו³⁰

¹⁹ חכמ"א שם וכף החיים שם אות יא

²⁰ ואע"ג שבחכמ"א לא הזכיר חולק את רגליו אפשר שזהו בכלל דורס

²¹ וצריך להחמיר את ג' השיטות דלעיל בפירוש דורס שכל שדורס באחד מאופנים אלו אסור אע"ג שיש מסורת וסימנים (כף החיים שם אות ו)

²² חכמ"א שם סעי' הו

²³ משמע אפילו שיש לו ג' סימנים וכף רגלו רחבה וחרטומו רחב ועיין מנח"י ח"ה סי' לא

²⁴ דרכי תשובה שם ס"ק ו ס"ק כד וס"ק לג

²⁵ ומשמע שם שאם אין שום מסורת על מין זה אע"ג שהוא ממין התרנגול בעינינו לבדוק בג' סימנים ואז מותר כיון שהוי ממין שיש עליו מסורת

²⁶ ובירושלים עיה"ק תובב"א נהגו שלא לאכול יוני בר שהורות

²⁷ אמנם זה דוקא אם בכל אביריה גדולה או קטנה אבל אם אבר אחד גדול או משונה כגון שצווארה ארוך יותר משאר בני מין זה או ששונה במראה מהמין אין מועילים ג' הסימנים ובעינינו מסורת על עוף זה

²⁸ ובזה יש אסורים ויש מותרים כגון אם יש להם חרטום שחור יש אסורים ובכלל זה יש מינים שונים של ברווזים מותרים ויש שאסורים והכל אחר המנהג שבבגדאד היו אוכלים אותם שראשי חרטומהים שחורים ויש מקומות שנהגו לאוסרם (כף החיים שם אות כג) ואכמ"ל ועיין דרכי תשובה ס"ק ו ושו"ת הר צבי י"ד סי' עה ומנח"י ח"ב סי' פה

²⁹ נחל אשכול סי' כב אות י

³⁰ עיין כף החיים אות כז ועיין ספר הכשרות פ"ט סעי' מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

הטווס³¹ אין מסורת עליו להתירו ואין לאוכלו. וכן הפסיוני³² והבלבל והסנונית וכן הזרזיר³³.

מה שהתחיל³⁴ להתפשט מאד בתקופה האחרונה שמרכיבים זה על זה, מינים שונים של סוגי התרנגולים, כדי לשבח המין ולערב גנים שונים כדי לזכות בשבח ממון במכירת העופות. צריך להתעורר ולעמוד בהשגחה חמורה שלא להביא לשחיטת עופות רק ממקור שהוא בדוק מחשש תערובת של מינים שאין לנו עליהם מסורת, ושהאפרוחים גדלים רק ממין שהמסורה ברורה בלי פקפוק בין מצד הזכר ובין מצד הנקבה.

ב. סנונית לבנה ... בחיורא כרסה כולי עלמא לא פליגי

דשריא כי פליגי בדירוקא כרסה ... לאפוקי דבתי

דאזכמתי

אנקור [דרור הבית] המנהג לאוכלו³⁵.

דף סב:

ג. כל העופות פוסלין מי חטאת חוץ מן היונה מפני שמוצת

כבר התבאר במסכת גיטין דף פו: שמים מקודשין³⁶ למי חטאת להזית אפר פרה אדומה, ששתת מהן בהמה או היה פסולין, וכן כל העופות פסולין חוץ מן היונה³⁷ מפני שהיא מוצעת ואין ריר יוצא מפיה ומתערב במים, וכן כל השרצים ששתו אינן פוסלין חוץ מן החולדה, מפני שהיא מלקקת בלשונה ונמצאת הליחה יוצאה מפיה למים.

³¹ כף החיים שם אות חי

³² שו"ת אנ"מ יו"ד א סי' לד

³³ כף החיים שם אות יז כו כז, ועיין בספר "מוזן בשר מן החי לרב י. מ. לוינר פרטי המסורות במינים נוספים כדון השליו והשכוי והקיכלי

³⁴ שו"ת שבט הלוי חלק י סימן קיג

³⁵ עיין כף החיים אות כז ועיין ספר הכשרות פ"ט סעי' מז

³⁶ רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק ט הלכה יב

³⁷ הנה קשה לי מאי מעמא לא הביא רבינו הא דאיתא במס' גיטין (דף פו ע"ב) דגם קרצית שבעמיר היבא שהיא גדולה יותר מכזית ג"כ הוי כיונה דאינה פוסלת דלפי הנראה שם הכל מודים בזה בלא חולק וצ"ע. כתר המלך שם ועיין גודע ביהודה חלק יו"ד תשובה קמ"ג ישוב ע"ז.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ד. אֹזֵב וְלֹא אֹזֵב יוֹן וְלֹא אֹזֵב כּוּחַלִי וְלֹא אֹזֵב רוּמִי וְלֹא

מְדַבְּרֵי וְלֹא כָּל אֹזֵב שֵׁשׁ לוֹ שֵׁם לוֹוִי

עבור טהרת³⁸ המת במי נדה לוקח אדם טהור שלשה קלחין של אֹזֵב וְאֹגְרֵן אֲגוּדָה אַחַת, וְכֹל אֹזֵב שֵׁשׁ לוֹ שֵׁם לוֹוִי פְּסוּל, וְהָאֹזֵב שְׁקוֹרֵין אוֹתוֹ אֹזֵב בִּיחוד הוּא הַבָּשָׂר וְהוּא הָאֹזֵב שְׁאוּכְלִין אוֹתוֹ בְּעֵלֵי בָתִּים, אֲבָל זֶה שְׁקוֹרֵין אוֹתוֹ אֹזֵב יוֹן וְאֹזֵב כַּחֲלִית³⁹ וְאֹזֵב מְדַבְּרֵי פְּסוּל.

ה. עוֹפוֹת טְהוּרִים קוֹרְקְבָנוּ נְקֵלָף ... כִּי רַפִּי אֵיקְלִיף בִּידָא הַכֹּא

אִף עַל גַּב דְּרַפִּי לֹא מְקַלֵּף אֲלֵא בַסְכִּינָא

בְּסִימָן שְׁקוֹרְקְבָנוּ נְקֵלָף⁴⁰ זֶהוּ הוּקָא בְּשִׁנְקֵלָף בִּיד דְּהֵיִינוּ שְׁבַכְל קוֹרְקְבָן יֵשׁ בְּתוֹכּוֹ כִּיס לְבָן וְאִם הוּא נְקֵלָף בִּיד⁴¹ הָרִי הוּא סִימָן טְהוּרָה. וְאִפִּילוּ אִם אֵינוּ נְקֵלָף בִּיד כִּיּוֹן שֶׁהוּא דְּבוּק בַּחֲזָקָה אֲלֵא אִם כֵּן מְנִיחוּ בְּשִׁמְשׁ וְאִזּוּ נִתְרַפָּה וְנְקֵלָף בִּיד הָרִי זֶה כְּנְקֵלָף בִּיד.

וְאִם אֵינוּ נְקֵלָף אֲלֵא בַסְכִּין לֹא הוּי סִימָן.

ו. תְּרַנְגוּלְתָא דְּאֲנָמָא אֲסִירָא חֲזִיזָה דְּדַרְסָה וְאֲכַלָּה וְהֵיִינוּ

גִּירוּתָא

³⁸ רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק יא הלכה ה

³⁹ אֹזֵב כּוּחַלִי הוּא לְדַעַת הַרְמַב"ם פ"ד דְּנִגְנָעִים מ"ז אֹזֵב מִמְקוֹם שֵׁשׁמוֹ כּוּחַלִי, וְלְדַעַת הָעֶרְוֶךְ הוּא מִלְשׁוֹן כַּחַל וְצַבֵּעַ:

⁴⁰ שו"ע ונו"ב פב ב

⁴¹ ע"י (בתשובת ח"ס סי' נ') שְׁקֵרָא תִּנְגַר עַל הַשּׁוֹאֵל שֶׁר"ל דְּמָה שִׁמְנוּ בְּסִימְנֵי טְהוּרָה קוֹרְקְבָנוּ נְקֵלָף הֵיִינוּ שְׁנֵקֵלָף מִמְנוּ עוֹר הַחִיצוֹן הַדָּק שֶׁע"ג הַבָּשָׂר מִבְּחוּץ כִּי מִזֶּה יָבֵא לְטָהַר עוֹפוֹת טְמֵאִים וְלִטְמֵא טְהוּרִים וְלֹא הִיָּה לוֹ עֵינִים לְרֵאוֹת בְּלִשׁוֹן פִּי הַמְּשַׁנָּה לְהַרְמַב"ם וְהָרַע"ב וְרַא"ה בְּס' הַחִינּוּךְ שְׁכוּלָם כָּתְבוּ שֶׁבְּתוֹךְ הַקּוֹרְקְבָן הוּא הַקְּלִיפָה הַנְּקֵלֶפֶת וְלֹא מִבְּחוּץ ע"ש. פ"ת ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

עוף שיש⁴² בו ג' סימנים וגם מסורת, אם אנו רואים שהוא דורס או שחולק את רגליו⁴³ אסור⁴⁴ שהרי ראינו שהמסורת היה בטעות.

ויש אומרים⁴⁵ שכל עוף שיש לו ג' סימנים הנזכרים בגופו אף על גב שאינו יודע אם דורס, אם יש לו חרטום רחב וגם כף רגלו רחבה דהיינו שיש לו קרום בין אצבעותיו כשל אווז בידוע שאינו דורס ומותר אף בלא מסורת אבל אנו במדינתנו קיימא לן כאותן הפוסקים שכל הסימנים שבעולם⁴⁶ אין מועילים להתיר אלא מה שנמסר לנו מאבותינו.

⁴² חכמ"א שם וכף החיים שם אות יא

⁴³ ואע"ג שבחכמ"א לא הזכיר חולק את רגליו אפשר שזהו בכלל דורס

⁴⁴ וצריך להחמיר את ג' השיטות דלעיל בפירוש דורס שכל שדורס באחד מאופנים אלו אסור אע"ג שיש מסורת וסימנים (כף החיים שם אות ו)

⁴⁵ חכמ"א שם סעי' ה' ו

⁴⁶ משמע אפילו שיש לו ג' סימנים וכף רגלו רחבה וחרטומו רחב ועיין מנח"י ח"ה סי' לא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

